

DIREKTIVER

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV 2008/52/EF

af 21. maj 2008

om visse aspekter af mægling på det civil- og handelsretlige område

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION
HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 61, litra c), og artikel 67, stk. 5, andet led,

under henvisning til forslag fra Kommissionen,

under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg ⁽¹⁾,

efter proceduren i traktatens artikel 251 ⁽²⁾, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Fællesskabet har sat sig det mål at bevare og udbygge et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed, hvor der er fri bevægelighed for personer. Med henblik herpå skal Fællesskabet bl.a. vedtage de foranstaltninger vedrørende samarbejde om civilretlige spørgsmål, der er nødvendige for, at det indre marked fungerer tilfredsstillende.
- (2) Princippet om adgang til domstolene eller tilsvarende organer er grundlæggende, og med henblik på at fremme bedre adgang hertil opfordrede Det Europæiske Råd på sit møde i Tammerfors den 15. og 16. oktober 1999 til, at medlemsstaterne indfører alternative udenretslige procedurer.
- (3) I maj 2000 vedtog Rådet en række konklusioner om alternative metoder til bilæggelse af tvister på det civil- og handelsretlige område, hvori det hedder, at fastlæggelsen af grundlæggende principper på dette område er et væsentligt skridt i retning af udviklingen og gennemførelsen af udenretslige procedurer for bilæggelse af tvister på det civil- og handelsretlige område, så borgernes adgang til at få deres tvister behandlet forenkles og forbedres.

(4) I april 2002 fremlagde Kommissionen en grønbog om alternative metoder til tvistbilæggelse på det civil- og handelsretlige område, hvori den gjorde status over den eksisterende situation med hensyn til alternative metoder til tvistbilæggelse i Den Europæiske Union og indledte en omfattende høring af medlemsstaterne og interesserede parter om eventuelle foranstaltninger, der kan fremme brugen af mægling.

(5) Målet om at sikre bedre adgang til behandling af tvister som led i Den Europæiske Unions politik for indførelse af et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed bør omfatte adgang til såvel retslige som udenretslige tvistbilæggelsesmetoder. Dette direktiv bør bidrage til, at det indre marked fungerer tilfredsstillende, specielt med hensyn adgangen til mæglingsydelse.

(6) Mægling kan muliggøre billig og hurtig udenretslig tvistbilæggelse på det civil- og handelsretlige område gennem processer, der er tilpasset parternes behov. Når der indgås aftaler efter mægling, er der større sandsynlighed for, at de efterleves frivilligt, og at der opretholdes et venskabeligt og holdbart forhold mellem parterne. Disse fordele er endnu mere udtalte i situationer med grænseoverskridende elementer.

(7) For yderligere at fremme brugen af mægling og sikre, at parter, der benytter sig af mægling, kan tage udgangspunkt i en pålidelig retlig ramme, er der behov for rammelovgivning, der navnlig behandler centrale aspekter af den civile retspleje.

(8) Bestemmelserne i dette direktiv bør kun finde anvendelse på mægling i grænseoverskridende tvister, men der er intet til hinder for, at medlemsstaterne også anvender sådanne bestemmelser i forbindelse med indenlandske mæglingsprocesser.

⁽¹⁾ EUT C 286 af 17.11.2005, s. 1.

⁽²⁾ Europa-Parlamentets udtalelse af 29.3.2007 (EUT C 27 E af 31.1.2008, s. 129) og Rådets fælles holdning af 28.2.2008 (endnu ikke offentliggjort i EUT) og Europa-Parlamentets holdning af 23.4.2008 (endnu ikke offentliggjort i EUT).

(9) Dette direktiv bør på ingen måde hindre brugen af moderne kommunikationsteknologier i mæglingsprocessen.

- (10) Dette direktiv bør finde anvendelse på processer, hvorved to eller flere parter i en grænseoverskridende tvist på frivillig basis selv forsøger at nå frem til en mindelig aftale om bilæggelse af deres tvist med bistand fra en mægler. Det bør finde anvendelse på det civil- og handelsretlige område. Det bør dog ikke finde anvendelse på rettigheder og forpligtelser, som parterne ikke frit kan træffe beslutning om i henhold til den lov, der skal anvendes. Sådanne rettigheder og forpligtelser er navnlig almindelige på det familieretlige og arbejdsretlige område.
- (11) Dette direktiv bør ikke finde anvendelse på forhandlinger forud for indgåelse af kontrakter eller processer, hvor sagen pådømmes, såsom visse forligsmansordninger, forbrugerklageordninger, voldgift og ekspertvurderinger, eller processer, der administreres af personer eller organer, der udsteder en formel henstilling, uanset om denne er juridisk bindende eller ej med hensyn til løsningen af tvisten.
- (12) Dette direktiv bør finde anvendelse på tilfælde, hvor en ret henviser parterne til mægling, eller hvor national lov foreskriver mægling. I det omfang en dommer kan optræde som mægler i henhold til national ret, bør direktivet endvidere finde anvendelse på mægling forestået af en dommer, der ikke er ansvarlig for en eventuel retssag om det eller de omtvistede spørgsmål. Direktivet bør dog ikke omfatte forsøg på at bilægge en tvist under en retssag om den pågældende tvist, som gøres af den ret eller den dommer, der påkender sagen, eller tilfælde, hvor retten eller dommeren beder en kompetent person om bistand eller råd.
- (13) Mægling i henhold til dette direktiv bør være en frivillig proces i den forstand, at parterne selv varetager processen, kan tilrettelægge den, som de ønsker det, og afslutte den på et hvilket som helst tidspunkt. Retten bør dog i henhold til national lovgivning kunne fastsætte tidsfrister for en mæglingsproces. Endvidere bør retten kunne henlede parternes opmærksomhed på muligheden for mægling, når det er relevant.
- (14) Dette direktiv berører ikke national lovgivning, der gør mægling obligatorisk eller forbinder den med incitamenter eller sanktioner, forudsat at denne lovgivning ikke er til hinder for, at parterne kan udøve deres ret til adgang til retssystemet. Dette direktiv berører heller ikke eksisterende selvregulerende mæglingsordninger, for så vidt disse omhandler aspekter, der ikke er omfattet af dette direktiv.
- (15) Af hensyn til den retlige sikkerhed bør dette direktiv angive, hvilket tidspunkt der er relevant for bestemmelsen af, om en tvist, som parterne forsøger at bilægge ved mægling, er grænseoverskridende. I mangel af en skriftlig aftale bør parterne anses for at have besluttet at anvende mægling på det tidspunkt, hvor de træffer særlige foranstaltninger til at indlede mæglingsprocessen.
- (16) For at sikre, at der er den nødvendige gensidige tillid med hensyn til fortrolighed, følger af forældelsesfrister samt anerkendelse og fuldbyrdelse af aftaler indgået efter mægling, bør medlemsstaterne med de midler, de finder hensigtsmæssige, fremme uddannelse af mæglere og indførelse af effektive kvalitetskontrolordninger for levering af mæglingsydelser.
- (17) Medlemsstaterne bør fastlægge sådanne ordninger, der kan omfatte anvendelse af markedsbaserede lønninger, og bør ikke være forpligtede til at stille midler til rådighed i den forbindelse. Ordningerne bør sigte mod at bevare mæglingsprocessens fleksibilitet og parternes autonomi og mod at sikre, at mægling foregår på effektiv, uvildig og kompetent vis. Mæglerne bør gøres opmærksom på, at der findes en europæisk adfærdskodeks for mæglere, som også bør gøres offentlig tilgængelig på internettet.
- (18) På forbrugerbeskyttelsesområdet har Kommissionen vedtaget en henstilling ⁽¹⁾, der fastsætter minimumskvalitetskriterier, som udenretslige organer, der medvirker ved mindelig bilæggelse af tvister på forbrugerområdet, bør sikre deres brugere. Alle mæglere eller organisationer, der er omfattet af henstillingen, bør opfordres til at overholde dens principper. For at fremme udbredelsen af oplysninger om sådanne organer bør Kommissionen oprette en database over de udenretslige ordninger, som efter medlemsstaternes opfattelse overholder henstillingens principper.
- (19) Mægling bør ikke betragtes som et ringere alternativ til retssager i den forstand, at efterlevelsen af aftaler indgået efter mægling skulle afhænge af parternes velvilje. Medlemsstaterne bør derfor sikre, at parterne i en skriftlig aftale, der er indgået efter mægling, kan få gjort dens indhold eksigibelt. En medlemsstat bør kun kunne nægte at gøre en aftale eksigibel, hvis aftalens indhold er i modstrid med medlemsstatens lovgivning, herunder dens bestemmelser om international privatret, eller hvis dens lovgivning ikke giver hjemmel til at gøre indholdet af den pågældende aftale eksigibelt. Det kunne være tilfældet, hvis den forpligtelse, der er angivet i aftalen, ifølge sagens natur ikke kan fuldbyrdes.

⁽¹⁾ Kommissionens henstilling 2001/310/EF af 4. april 2001 om principper for udenretslige organer til mindelig bilæggelse af tvister på forbrugerområdet (EFT L 109 af 19.4.2001, s. 56).

- (20) Indholdet af en aftale indgået efter mægling, som er gjort eksigibelt i en medlemsstat, bør anerkendes og erklæres eksigibelt i de andre medlemsstater i overensstemmelse med gældende fællesskabsret eller national ret. Dette kunne f.eks. være på grundlag af Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område⁽¹⁾ eller Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 af 27. november 2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar⁽²⁾.
- (21) Forordning (EF) nr. 2201/2003 fastsætter udtrykkeligt, at en aftale mellem parterne for at være eksigibel i en anden medlemsstat skal være eksigibel i den medlemsstat, hvor den er indgået. Hvis indholdet af en aftale, der er indgået efter mægling på det familieretlige område, ikke er eksigibelt i den medlemsstat, hvor aftalen er indgået, og hvor anmodningen om eksigibilitet fremsættes, bør dette direktiv derfor ikke tilskynde parterne til at omgå loven i denne medlemsstat ved at få aftalen gjort eksigibel i en anden medlemsstat.
- (22) Dette direktiv bør ikke berøre reglerne i medlemsstaterne om fuldbyrdelse af aftaler, der er indgået efter mægling.
- (23) Fortrolighed i mæglingsprocessen er vigtig, og dette direktiv bør derfor indeholde bestemmelser om et minimum af kompatibilitet mellem de civile retsplejeregler med hensyn til beskyttelse af mæglingens fortrolige karakter under en eventuel senere retssag på det civil- og handelsretlige område eller under en voldgift.
- (24) For at tilskynde parterne til at anvende mægling bør medlemsstaterne sikre, at deres regler om forældelsesfrister ikke hindrer parterne i at gå til retten eller anvende voldgift, hvis forsøget på mægling slår fejl. Medlemsstaterne bør sikre, at dette resultat nås, selv om dette direktiv ikke harmoniserer de nationale regler om forældelsesfrister. Bestemmelserne om forældelsesfrister i internationale aftaler, som medlemsstaterne har gennemført, f.eks. på det transportretlige område, bør ikke berøres heraf.
- (25) Medlemsstaterne bør fremme information til almenheden om, hvordan man kontakter mæglere og organisationer, der tilbyder mæglingssydler. De bør også tilskynde advokater til at underrette deres klienter om muligheden for mægling.
- (26) I overensstemmelse med punkt 34 i den interinstitutionelle aftale om bedre lovgivning⁽³⁾ tilskyndes medlemsstaterne til, både i egen og Fællesskabets interesse, at udarbejde og offentliggøre deres egne oversigter, der så vidt muligt viser overensstemmelsen mellem dette direktiv og gennemførelsesforanstaltningerne.
- (27) Dette direktiv tilsigter at fremme de grundlæggende rettigheder og tager navnlig hensyn til de principper, der er anerkendt i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder.
- (28) Målet for dette direktiv kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne og kan derfor på grund af handlingens omfang eller virkninger bedre nås på fællesskabsplan; Fællesskabet kan derfor træffe foranstaltninger i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet, jf. traktatens artikel 5. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. nævnte artikel, går dette direktiv ikke ud over, hvad der er nødvendigt for at nå dette mål.
- (29) I medfør af artikel 3 i protokollen om Det Forenede Kongeriges og Irlands stilling, der er knyttet som bilag til traktaten om Den Europæiske Union og til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, har Det Forenede Kongerige og Irland meddelt, at de ønsker at deltage i vedtagelsen og anvendelsen af dette direktiv.
- (30) I medfør af artikel 1 og 2 i protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet som bilag til traktaten om Den Europæiske Union og til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, deltager Danmark ikke i vedtagelsen af dette direktiv, som ikke er bindende for og ikke finder anvendelse i Danmark —

(1) EFT L 12 af 16.1.2001, s. 1. Senest ændret ved forordning (EF) nr. 1791/2006 (EUT L 363 af 20.12.2006, s. 1).

(2) EUT L 338 af 23.12.2003, s. 1. Ændret ved forordning (EF) nr. 2116/2004 (EUT L 367 af 14.12.2004, s. 1).

(3) EUT C 321 af 31.12.2003, s. 1.

UDSTEDT FØLGENDE DIREKTIV:

Artikel 1

Formål og anvendelsesområde

1. Formålet med dette direktiv er at lette adgangen til alternativ tvistbilæggelse og fremme mindelig løsning af tvister ved at tilskynde til anvendelse af mægling og sikre et afbalanceret forhold mellem mægling og retssag.
2. Dette direktiv finder i grænseoverskridende tvister anvendelse på det civil- og handelsretlige område, dog ikke på rettigheder og forpligtelser, som parterne ikke kan disponere over i henhold til den lov, der skal anvendes. Det omfatter i særdeleshed ikke spørgsmål vedrørende skat, told eller administrative anliggender eller statens ansvar for handlinger og undladelser under udøvelse af statsmagt (*acta jure imperii*).
3. I dette direktiv forstås ved »medlemsstat« alle medlemsstater med undtagelse af Danmark.

Artikel 2

Grænseoverskridende tvister

1. I dette direktiv forstås ved en grænseoverskridende tvist en tvist, hvor mindst en af parterne har bopæl eller sædvanligt opholdssted i en anden medlemsstat end den anden eller de andre parter på det tidspunkt, hvor:
 - a) parterne beslutter at anvende mægling, efter at tvisten er opstået
 - b) mæglingen pålægges af en ret
 - c) der opstår en forpligtelse til at benytte mægling i henhold til national lovgivning, eller
 - d) parterne opfordres dertil i henhold til artikel 5.
2. Uanset stk. 1 forstås i artikel 7 og 8 ved en grænseoverskridende tvist også en tvist, hvor en retssag eller voldgift efter mægling mellem parterne er indledt i en anden medlemsstat end den, hvor parterne har bopæl eller sædvanligt opholdssted på det tidspunkt, der er nævnt i stk. 1, litra a), b) eller c).
3. Ved anvendelsen af stk. 1 og 2 afgøres bopæl efter artikel 59 og 60 i forordning (EF) nr. 44/2001.

Artikel 3

Definitioner

I dette direktiv forstås ved:

- a) »mægling«: en struktureret proces, uanset hvordan den benævnes eller omtales, hvorved to eller flere parter i en tvist selv forsøger på frivillig basis at nå frem til en aftale om bilæggelse af deres tvist med bistand fra en mægler. Processen kan indledes af parterne eller foreslås eller pålægges af en ret eller være foreskrevet i loven i en medlemsstat.

Mægling omfatter mægling forestået af en dommer, der ikke er ansvarlig for en retssag om den pågældende tvist. Mægling omfatter derimod ikke forsøg på at bilægge en tvist under en retssag om den pågældende tvist, som gøres af den ret eller den dommer, der påkender sagen.
- b) »mægler«: en tredjemand, der anmodes om at forestå en mægling på effektiv, uvildig og kompetent vis, uanset hvordan den pågældende benævnes, eller hvilken profession den pågældende udøver i den berørte medlemsstat, og uanset hvordan den pågældende er blevet udpeget til at foretage mæglingen eller er blevet pålagt opgaven.

Artikel 4

Sikring af mæglingens kvalitet

1. Medlemsstaterne fremmer med de midler, som de finder hensigtsmæssige, udarbejdelse og overholdelse af frivillige adfærdskodekser blandt mæglere og organisationer, der leverer mæglingssydelser, samt andre effektive kvalitetskontrolordninger for levering af mæglingssydelser.
2. Medlemsstaterne fremmer grund- og videreuddannelse af mæglere for at sikre, at en mægling kan gennemføres på effektiv, uvildig og kompetent vis i forhold til parterne.

Artikel 5

Anvendelse af mægling

1. En ret, ved hvilken der er anlagt en sag, kan, når det er relevant og under hensyntagen til alle sagens omstændigheder, opfordre parterne til at anvende mægling med henblik på bilæggelse af tvisten. Retten kan også opfordre parterne til at deltage i et informationsmøde om anvendelsen af mægling, forudsat at sådanne møder afholdes, og er let tilgængelige.

2. Dette direktiv berører ikke national lovgivning, der gør mægling obligatorisk eller forbinder den med incitament eller sanktioner, det være sig før eller efter at retssagen er indledt, forudsat at denne lovgivning ikke er til hinder for, at parterne kan udøve deres ret til adgang til retssystemet.

Artikel 6

Eksigibiliteten af aftaler, der er indgået efter mægling

1. Medlemsstaterne påser, at parterne eller en af parterne med de øvrige parter udtrykkeligt samtykke har mulighed for at anmode om, at indholdet i en skriftlig aftale, der er indgået efter mægling, gøres eksigibelt. Indholdet af en sådan aftale gøres eksigibelt, medmindre aftalens indhold i det pågældende tilfælde er i modstrid med lovgivningen i den medlemsstat, hvor anmodningen fremsættes, eller den pågældende medlemsstats lovgivning ikke giver hjemmel til at gøre det eksigibelt.

2. Indholdet af aftalen kan gøres eksigibelt af en ret eller en anden kompetent myndighed i en dom, en afgørelse eller et officielt bekræftet dokument i overensstemmelse med loven i den medlemsstat, hvor anmodningen fremsættes.

3. Medlemsstaterne underretter Kommissionen om, hvilke retter eller andre myndigheder der er kompetente til at modtage anmodninger efter stk. 1 og 2.

4. Intet i denne artikel berører reglerne for anerkendelse og fuldbyrdelse i en anden medlemsstat af en aftale, der er gjort eksigibel efter stk. 1.

Artikel 7

Mæglingens fortrolige karakter

1. Eftersom mægling skal foregå på en måde, der tilgodeser processens fortrolige karakter, påser medlemsstaterne, medmindre parterne aftaler andet, at hverken mæglerne eller de, der er involveret i tilrettelæggelsen af mæglingsprocessen, er tvunget til at afgive vidneforklaring i en civil retssag, en handelssag eller en voldgiftssag vedrørende oplysninger, der stammer fra eller har tilknytning til en mæglingsproces, undtagen:

a) hvis tvingende ordre public-hensyn i den pågældende medlemsstat gør det nødvendigt, navnlig for at sikre beskyttelsen af børns tarv eller for at forhindre, at en persons fysiske eller psykiske integritet skades, eller

b) hvis fremlæggelsen af indholdet af den aftale, der er indgået efter mægling, er nødvendig med henblik på gennemførelsen eller fuldbyrdelsen af aftalen.

2. Intet i stk. 1 er til hinder for, at medlemsstaterne kan fastsætte strengere forholdsregler for at beskytte mæglingens fortrolige karakter.

Artikel 8

Mæglingens virkning for forældelsesfrister

1. Medlemsstaterne påser, at parter, der vælger at forsøge at bilægge en tvist gennem anvendelse af mægling, ikke efterfølgende hindres i at anlægge sag eller benytte voldgift i forbindelse med denne tvist, fordi en forældelsesfrist er udløbet under mæglingsprocessen.

2. Stk. 1 berører ikke bestemmelser om forældelsesfrister i internationale aftaler, som medlemsstaterne er part i.

Artikel 9

Oplysning til almenheden

Medlemsstaterne tilskynder med de midler, de finder hensigtsmæssige, til, at almenheden har adgang til oplysninger, navnlig over internettet, om, hvordan man kontakter mæglere og organisationer, der tilbyder mæglingsydelser.

Artikel 10

Oplysning om kompetente retter og myndigheder

Kommissionen gør oplysninger om de kompetente retter eller myndigheder, som medlemsstaterne fremsender efter artikel 6, stk. 3, offentligt tilgængelige på en hvilken som helst hensigtsmæssig måde.

Artikel 11

Revision

Senest den 21. maj 2016 forelægger Kommissionen Europa-Parlamentet, Rådet og Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg en rapport om anvendelsen af dette direktiv. Rapporten skal indeholde en gennemgang af udviklingen inden for mægling i hele Den Europæiske Union og af virkningerne af dette direktiv i medlemsstaterne. Om nødvendigt ledsages rapporten af forslag om tilpasning af dette direktiv.

*Artikel 12***Gennemførelse i national lovgivning**

1. Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv inden den 21. maj 2011, med undtagelse af artikel 10, der skal efterkommes inden den 21. november 2010. Medlemsstaterne underretter straks Kommissionen herom.

Disse love og bestemmelser skal ved vedtagelsen indeholde en henvisning til dette direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De nærmere regler for henvisningen fastsættes af medlemsstaterne.

2. Medlemsstaterne meddeler Kommissionen teksten til de vigtigste nationale retsforskrifter, som de udsteder på det område, der er omfattet af dette direktiv.

*Artikel 13***Ikrafttræden**

Dette direktiv træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

*Artikel 14***Adressater**

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Strasbourg, den 21. maj 2008.

På Europa-Parlamentets vegne

H.-G. PÖTTERING

Formand

På Rådets vegne

J. LENARČIČ

Formand